

רשות ההגבלים העסקיים

גיבור ספורט בע"מ וגיבור סברינה מפעלי טכסטיל בע"מ

החלטה בענין פטור מאישור הסדר כובל

I. הקדמה

ביום 19.4.93 הגיע לממונה על הגבלים עסקיים (להלן: הממונה) מסמך, שנושאו פטור מקבלת אישור הסדר כובל בין חברת גיבור ספורט בע"מ (להלן: גיבור ספורט) לבין חברת גיבור סברינה מפעלי טכסטיל בע"מ (להלן: גיבור סברינה). מהות ההסדר הינה תניית אי תחרות - סעיף 8 להסכם מיום 31.12.92 בין גיבור סברינה לגיבור ספורט (להלן: הצדדים). הצדדים פנו לממונה בבקשה לאשר להם כי תניית אי התחרות אינה הסדר כובל כהגדרתו בחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 (להלן: חוק ההגבלים), ולחילופין לפטור אותם מהחובה לקבל את אישורו של בית הדין להגבלים עסקיים להסדר. ביום 1.11.93 הגיעה בקשת פטור מאישור הסדר כובל בין הצדדים בהתאם לסעיף 14 לחוק ההגבלים.

תוכנה של תניית אי התחרות הינו כי הצדדים מתחייבים שבמשך תקופה של 10 שנים החל מיום חתימת ההסכם לא יתחרו זה בזה. גיבור ספורט מתחייבת שלא להתחרות בגיבור סברינה בכל הקשור במוצרי גרבוניים, הלבשה תחתונה וחוטנים, וגיבור סברינה מתחייבת שלא להתחרות בגיבור ספורט בכל הקשור במוצרי גרביים, לרבות גרבי ספורט.

ביום 25.4.93 נשלח מכתב מיחידת מכתב מיחידת ההגבלים העסקיים למשרד עורכי הדין פירון, קרני, סרוב ופירון בו נאמר כי על פני הדברים ההסדר בין הצדדים בנושא התחייבותם שלא להתחרות אד בשני היו הסדר כובל כמשמעותו בסעיף 2 לחוק ההגבלים. בנוסף, נאמר במכתב זה, כי על הצדדים מוטלת חובה לקבל אישור בית הדין להגבלים עסקיים או פטור מטעם הממונה.

בדקתי את הסוגיה הנדונה מפאת גודלם של הצדדים בענף ההלבשה והטכסטיל. בחנתי את אפשרויות השפעתם על המתרחש בענף זה ובענפי המשנה שלו מבחינת מחירי המוצרים, תנאי תשלום וזמן אספת המוצרים, וזאת בעזרת כלכלן רשות ההגבלים העסקיים.

בנוסף, הגיעה אלי המלצת סגן ראש מינהל טכסטיל שבמשרד התעשייה והמסחר, אשר פיה לא תהיה השפעה על התחרות כתוצאה מהסכם אי התחרות בין הצדדים. סגן ראש המינהל מבססת את המלצתה על כך שהצדדים עוסקים בייצור מוצרים שונים, מוצריהם הינם בחשיפה מלאה ביבוא מארה"ב, מהשוק המשותף ומאפטי"א ומותרים ביבוא מכל העולם במסגרת תוכנית החשיפה של תעשיית הטכסטיל.

בהמשך דברי אציג את הענף הרלוונטי מבחינת בקשת הפטור, תאור הצדדים, ההסכם שנחתם בין הצדדים ביום 31.12.92 וצידוקים למתן הפטור, וזאת לאחר שהשתכנעתי כי ההסדר מגביל באופן לא משמעותי את התחרות בענף הרלוונטי.

II. הענף הרלוונטי

הענף הרלוונטי לעניין ההסדר הנדון הינו ענף ההלבשה והטכסטיל. ניתן להבחין בתוך ענף זה במספר ענפי משנה, דוגמת הלבשה תחתונה, הלבשה עליונה וגרביים. במקרה דנן, לא ראיתי צורך לפלח את הענף הרלוונטי לענפי משנה, ולכן אתייחס כאמור לכלל ענף ההלבשה והטכסטיל כענף הרלוונטי.

מאז המחצית הראשונה של שנת 1989 חל תהליך מואץ של גידול בתוצר ההלבשה והטכסטיל. תהליך זה נבע תחילה מהיציאה מהמיתון בו היה המשק שרוי, ובהמשך מגידול האוכלוסיה בגין העלייה ההמונית מארצות חבר העמים.

בשנת 1990 הוחלט להתיר את יבוא כל מוצרי הטכסטיל לישראל. לשם הגנה על היצרנים המקומיים הוטל מכס על יבוא מוצרים שונים. מכס זה דומה מאד בכל מוצרי הטכסטיל השונים: כ- 36% + 0.86 ש"ח עד 2.14 ש"ח לכל יחידה. במקביל הוחלט להוריד בהדרגה את המכסים במשך תקופה של 8 שנים, שהוארכה ל- 10 שנים.

בשנת 1993 החלו וקרו מספר אירועים ותהליכים שישפיעו לדעת גורמים בענף על ההתפתחויות בענף ההלבשה והטכסטיל בישראל ובעולם: הסכם גאט"ט, הסכם נפט"א, הסכם אזור הסחר החופשי הצפוי עם תורכיה, הסכמי השלום והאוטונומיה והמשך התפתחות תהליך החשיפה.

מהנתונים דלעיל עולה, כי תעשיית ההלבשה והטכסטיל נמצאת כיום מול איום הגידול המואץ ביבוא. היבוא יגדל בעתיד, כנראה, בעיקר ממדינות שלישיות וזאת על פי קצב הפחתות המכסים בהתאם לתוכנית החשיפה. כבר בשנה החולפת גדל יבוא מוצרי ההלבשה בשיעור של כ- 70% לעומת שנת 1992.

כלל ההתרחשויות שמנתי לעיל הביאו ויביאו לצמצום היתרון היחסי שהיה לייצוא מוצרי ענף ההלבשה והטכסטיל מישראל לשוקי ארה"ב והקהילה האירופית. כתוצאה מכך, קיימת כבר כיום מגמה של הקטנת הייצוא בענף ירידה בייצוא בשנה החולפת בשיעור של 2.6% נומינלית. בנוסף, קיים חשש כי ההתרחשויות יביאו לייקור עלויות הייצור וצמצום הרווחיות בענף. חברות הפעילות בענף צריכות להיערך לשינויים הכרחיים בשנים הבאות. על מנת לשרוד בתנאי רווחיות, כדוגמת העלאת רמת מוצריהן מבחינת עיצוב ואופנה והתבססות על טכנולוגיות חדישות.

III. הצדדים להסדר

א. גיבור סבריה.

החברה עוסקת בעיצוב, ייצור ושיווק של מוצרי הלבשה תחתונה, גרבוני לנשים וחוטים.

החברה נוסדה בשנת 1974 תחת השם שלרינה מפעלי טכסטיל בע"מ בידי משפחת רוזוב מישראל ומשפחת שלר מגרמניה, במטרה לעסוק בייצור תחתוני נשים שנועדו למכירה לחברת שלר, מגדולי יצרני הלבשה תחתונה בגרמניה. בשנת 1981 נהפכה החברה לחברה ציבורית. בסוף שנת 1982 מוזגו לתוך החברה חברות סבריה מפעלי טכסטיל בע"מ ועלית סבריה (1969) בע"מ כדרך של העברת כל נכסיהן והתחייבויותיה לחברה כנגד הקצאת מניות החברה לבעלי מניותיה של פוליסריג בע"מ, ובאופן דומה מוזגה בינואר 1986 חברת גיבור מפעלי טכסטיל בע"מ.

לאחר מיזוגים אלו החלה החברה בתוכנית התייעלות מקפת הכוללת קיצוץ בעלויות, הגברת היעילות התפעולית ושינויים ארגוניים. כל המחלקות האדמיניסטרטיביות מוזגו, אוחדו מחסני החברה, שונה המבנה הארגוני על ידי הקמת חטיבות המתמחות על פי קווי מוצרים, נעשו שיפורים בהון הפיננסי של החברה והוקטן מספר העובדים.

כיום מחולקת החברה המבחינה ארגונית ל- 4 חטיבות עיקריות שהן: הלבשה תחתונה, גרבוני, אופנה וחוטים.

בחטיבת ההלבשה התחתונה מייצרת החברה פריטי הלבשה תחתונה, בעיקר לנשים. תהליך הייצור שנעשה במספר מפעלים מורכב מסריגה, אשפרה, גזירה, תפירה ואריזה. בחטיבת הגרבוני מייצרים גרבי מכנס וגרבי ברך בדגמים שונים ומגוונים, ותהליך הייצור מורכב מסריגה, תפירה, צביעה, גיהוץ ואריזה. חטיבת האופנה עוסקת בייצור ומכירה של הלבשה תחתונה לגברים וגרבוני נשים, באופנה עילית ובאיכות גבוהה. מוצרים אלו נמכרים על ידי החברה תחת שמות מסחריים של אופנאי צמרת באירופה ובארה"ב. חטיבת החוטים עוסקת בקירזול חוטי ניילון דקים ובציפוי חוטי לייקרה לייצור מוצרי החברה ומכירה ליצרנים אחרים.

שיווק תוצרת החברה לחו"ל נעשה בעיקרו באמצעות 4 חברות בנות הרשומות בחו"ל (בגרמניה צרפת אנגליה וארה"ב). חלק קטן של תוצרתה נעשה ישירות למספר מצומצם של לקוחות. בישראל משווקת גיבור סבריינה באמצעות חברת בת, כאשר עודפי יצוא משווקים ברשת חנויות מפעל המנוהלות על ידי חברת בת אחרת של גיבור סבריינה.

היקף הייצור של החברה עמד בשנת 1992 על כ- 12.5 מליון יחידות מוצרי הלבשה תחתונה, 32 מליון זוגות גרביים, כ- 420,000 יחידות בתחום האופנה וכ- 500 טון חוטים.

החברה מעסיקה כ- 1,800 עובדים במפעלים ברחבי הארץ, ומספר נקודות המכירה של החברה הינו כ- 2,000 נקודות מכירה, לא כולל את רשתות השיווק הגדולות.

ב. גיבור ספורט

החברה נוסדה בשנת 1982 על ידי גבור מפעלי טכסטיל בע"מ במטרה לעסוק בייצור ושיווק של גרבי ספורט ליצוע. החל משנת 1990 הרחיבה את פעילותה גם לייצור גרבי גברים, נשים וילדים, הן ליצוא והן לשוק המקומי.

בחודש ינואר 1986, במסגרת מיזוג גבור מפעלי טכסטיל בע"מ לתוך גבור סבריינה מפעלי טכסטיל בע"מ, הפכה החברה לחברת בת של גבור סבריינה. החל מינואר 1987 פעלה החברה כחטיבת גרבי הספורט של גבור סבריינה והחל משנת 1990 הרחיבה החברה תפעילותה בייצור גרבי גברים, נשים וילדים.

מרבית תוצרתה של החברה הינה גרבי ספורט המשווקים ישירות על ידי ללקוחותיה בחו"ל. חלק קטן ממוצריה נמכר בחו"ל באמצעות חברות בנות של גיבור סבריינה. בנוסף קיימים מספר לקוחות בשוק המקומי להם מוכרת גיבור ספורט את מוצריה במשירין.

כ- 80% ממכירותיה מיועדים ליצוא. מפעלה של החברה ממוקם בקרית שמונה ומועסקים בו כ- 190 עובדים.

היקף הייצור של החברה עמד בשנת 1992 על כ- 7.7 מליון זוגות גרביים.

נכון לסוף שנת 1993 מחזיקים בחברה חברת לאומי ושות' בנק להשקאות בע"מ, כ- 39.5%, גיבור סבריינה - כ- 35.4%, מר משה אלון - כ- 8.3%, ויתר המניות מוחזקות בידי הציבור.

III. ההסכם

ביום 31.12.92 נחתם הסכם בין הצדדים. במועד חתימת ההסכם החזיקה גיבור סבריינה בכ- 90% מהון המניות המונפק והנפרע של גיבור ספורט. ביום 10.2.93, לאחר דילול אחזקותיה של גיבור סבריינה בגיבור ספורט חדלה גיבור ספורט מלהיות חברת בת של גיבור סבריינה.

במידה וגיבור ספורט תרצה להאריך את תקופת השכירות של מפעלה לייצור גרביים בקרית שמונה, המסתיימת ביום 31.3.94, תפעל גיבור סבריינה להארכת תקופת השכירות בתנאים סבירים כל עוד גיבור סבריינה תהיה שוכרת של המפעל תמשיך גיבור ספורט להשתמש בו.

הצדדים מסכימים כי כל עוד גיבור סבריינה תהיה שוכרת של המקרקעין בנתניה תמשיך גיבור ספורט להשתמש במשרדה, המשמים גם את מחלקת הפיתוח שלה, הממוקמים במקרקעים אלו.

עובר לחתימת ההסכם שימשה סבריינה במישרין ו/או בעקיפין כמפיצה בלעדית של כל מוצריה של גיבור ספורט בתחום ישראל, לרבות שטחי יהודה שומרון ועזה, למעט מכירות של גיבור ספורט לחברת "גלי" שנעשו במישרין על ידה.

גיבור ספורט נותנת לגיבור סבריינה זכות בלעדית להפצת מוצריה, וזאת על ידי ובאמצעות גיבור סבריינה, במישרין ו/או בעקיפין. זכות ההפצה הבלעדית הינה מוחלטת ובלתי מסויגת, למעט זכותה של גיבור ספורט למכור במישרין לחברת "גלי" את מוצריה, וכן למעט מכירות גיבור ספורט במישרין לצה"ל, משטרת ישראל ולשירות בתי הסוהר (נקבע בתוספת להסכם).

גיבור סבריינה תפעל כמיטב יכולתה ותעשה את מירב המאמצים האפשריים לקדם את הפצת מוצריה של גיבור ספורט בישראל. כל עוד יש לגיבור סבריינה זכות הפצה בלעדית היא תפסי רק מוצרי גרביים של גיבור ספורט.

זכות ההפצה הבלעדית הינה לתקופה של 5 שנים.

גיבור ספורט ממנה את גיבור סבריינה כסוכנת בלעדית שלה בצרפת, בריטניה וארה"ב. בלעדיות זו הינה למעט מכירות של מוצרים של גיבור ספורט שיעשו על ידה במישרין לחברות או גופים המייצרים ו/או משווקים בגדי ספורט תחת שמות מסחריים ו/או מותגים מפורסמים שלהם. בתמורה למתן שירותי הסוכנות על ידי גיבור סבריינה תשלם לה גיבור ספורט עמלה בסכום השווה ל- 4% מסך הכל התקבולים שיתקבלו בפועל. כל עוד יש לגיבור סבריינה זכות לסוכנות בלעדית על פי הסכם זה, היא מתחייבת לא לתת שירותי סוכנות בצרפת, בריטניה וארה"ב למוצרי גרביים.

ניתנת לגיבור ספורט זכות שימוש בשם "גיבור סבריינה" ובלוגו של גיבור סבריינה, אך ורק לגבי מוצרי גרביים, מסוג הגרביים שגיבור ספורט מייצרת.

החל מיום 1.10.92 תקבל גיבור ספורט שירותים מנהלתיים שונים מגיבור סבריינה.

הצדדים מתחייבים כי במשך תקופה של 10 שנים לא יתחרו האחד בשני, במפורט: גיבור ספורט מתחייבת שלא להתחרות בגיבור סבריינה בכל הקשור במוצרי גרבוניים, הלבשה תחתונה וחוטמים. גיבור סבריינה מתחייבת שלא להתחרות בגיבור ספורט בכל הקשור במוצרי גרביים, לרבות גרבי ספורט. גיבור סבריינה רשאית להמשיך ולשווק, במישרין ו/או בעקיפין, גרביים מהסוג הידוע כגרבי ארלינגטון ו/או גרבי ארגיל. גיבור ספורט מתחייבת שלא להתחרות בגיבור סבריינה בכל הקשור לגרביים אלו.

לפי בקשת הבורסה לניירות ערך נקבע בתוספת להסכם, כי הסדר אי התחרות יחול במשך תקופה של 10 שנים או כל עוד תחזיק גיבור סבריינה ב- 20% ממניות גיבור ספורט, לפי התקופה הארוכה יותר.

IV. ההצדקה למתן הפטור

א. תחום פעילותם של הצדדים שונה ואפשרות התחרות ביניהם היא פוטנציאלית בעיקרה. טכנולוגית הייצור ומערך הציד הנדרשים לשם ייצור גרביים שונים מאלו הנדרשים לשם הלבשה תחתונה וגרבוניים כניסתה של אחת החברות לתחום עסקיה של החברה השניה מחייבת בהשקעות יקרות בטכנולוגיה ובייצור.

ב. גיבור ספורט וגיבור סבריינה לא התחרו זו עם זו בעבר. עד ליום 10.2.93 הייתה גיבור ספורט חברת בת של גיבור סבריינה, קיבלה ממנה שירותים שונים והתקשרה אתה בעסקאות שונות. עד ליום 31.12.92 בוצעו פעילויות אלו שלא על פי הסכם כתוב, ומאותו יום נחתם בין הצדדים הסכם המסדיר את כל מערכת היחסים העסקית ביניהם.

כל זמן שגיבור ספורט היתה חברת בת של גיבור סבריינה הרי נהנה ההסכם ביניהן מהפטור מרישום הסדר כובל על פי סעיף 3 (5) לחוק ההגבלים, ורק משום השינוי שחל באחזקות גיבור ספורט הובא ההסדר לקבלת פטור.

ג. בין הצדדים קיים גם כיום קשר עסקי הדוק, המתבטא בכך שרובן המכריע של מכירות גיבור ספורט בישראל משווקות באופן בלעדי על ידי גיבור סבריינה.

ד. הסדר אי התחרות נערך, בין היתר, בהתאמה עם דרישות הבורסה לניירות ערך בתל-אביב, לצורך מניעת ניגוד אינטרסים בין גיבור ספורט וגיבור סבריינה שהינה בעלת ענין בה.

V. סוף דבר

נוכח כל האמור לעיל, הגעתי לכלל החלטה ליתן לצדדים פטור מאישור הסדר כובל.

הפטור יעמוד בתוקפו לתקופה של שלוש שנים.

החלטתי זו נתונה לערר בפני בית דין להגבלים עסקיים על ידי ארגון צרכנים, איגוד עסקי או כל הרואה עצמו נפגע מההסדר הכובל עליו ניתן הפטור.

כמו כן תבחן החלטה זו על ידי במקרה שלשינוי נסיבות מהותי, או במידה ויוצג לפי מידע שלא הובא לידיעתי ואשר יש בו כדי להקרין על הבקשה המאושרת בזאת.

ניתן היום, 22 לפברואר 1994, בירושלים.

ד"ר יורם טובוביץ
הממונה על הגבלים עסקיים